

ZASADY HIGIENY PODCZAS ODCIĄGANIA I KARMIENTA MLEKIEM KOBIECYM DLA MATEK W SZPITALU

Opracowały Osuch K, Nehring-Gugulska M, Muszyńska A. Centrum Nauki o Laktacji 2025

Wymagania dotyczące sprzętu na wyposażeniu

- Laktatory klasy szpitalnej tzn.
 - zarejestrowane jako wyroby medyczne*
 - dopuszczone wraz z akcesoriami do przekazywania wielu pacjentkom,
 - pracujące w systemie zamkniętym (silnik i dren nie mają kontaktu z mlekiem)
- Elementy do laktatorów (lejki, łączniki, dreny, butelki), udostępniane matkom przez szpital
 - wielorazowe, sterylizowane przed przekazaniem kolejnej matce
 - do ograniczonej liczby użyc lub ograniczonego czasu użytkowania określonego przez producenta,
- Pojemniki do przechowywania mleka kobiecego biologicznie czyste
 - jednorazowego użytku
 - wielokrotnego użytku (podlegające sterylizacji)
- Akcesoria do podawania mleka dziecku (butelki, smoczki, cewniki do karmienia, kubeczki jednorazowego użytku lub wielokrotnego użytku (podlegające sterylizacji)
- Pojemniki z pokrywką do mycia, dezynfekcji termicznej i przechowywania akcesoriów osobistych o pojemności co najmniej 3 l
- Kuchenka mikrofalowa i torebki do dezynfekcji lub czajnik
- Lodówka i zamrażarka z możliwością kontroli temperatury do przechowywania mleka

Wymagania dotyczące procedur

- Szpital musi posiadać procedury postępowania ze sprzętem do odciągania, przechowywania pokarmu oraz z akcesoriami do karmienia zgodnie z instrukcjami producenta** oraz rekomendacjami szpitalnego zespołu ds. zakażeń.
- Personel musi być przeszkolony w zakresie w/w procedur, za co odpowiada producent sprzętu.
- Pacjentki należy zapoznawać z w/w procedurą postępowania ze sprzętem, asystować im podczas pierwszego odciągania i karmienia. Instrukcja na piśmie powinna być dostępna na sali matek/w pokoju laktacyjnym.

**rejestracja w Urzędzie Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, deklaracja zgodności z normami UE dostępna na stronie internetowej producenta, na podstawie Rozporządzenia PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2017/745*

***producent sprzętu odpowiada za potencjalne zdarzenia niepożądane.*

Postępowanie przed ściągnięciem mleka

- umyj dokładnie ręce wodą i mydłem lub użyj płynu do dezynfekcji na bazie alkoholu
- piersi nie trzeba myć, wystarczy codzienna higiena osobista
- moduł laktatora szpitalnego, wyłącznik zasilania i blat stołu przetrzyj chusteczką z płynem dezynfekującym (wg w/w procedur obowiązujących w szpitalu), następnie umyj ręce, złóż i podłącz czyste elementy do laktatora (lejki, łączniki, dreny, butelki)

Postępowanie z odciągniętym mlekiem

- świeże mleko podaj dziecku, używając czystych akcesoriów do karmienia
- ewentualnie zostaw na później
 - w zamkniętym pojemniku w sali matek do 6 h w temp. pokojowej
 - do 96 h w lodówce na mleko kobiece: pojemnik musi być opisany (imię, nazwisko, data, godzina odciągnięcia)
- jeśli dostarczasz pokarm na oddział dla dziecka, przekaz go w zamkniętym, opisanym pojemniku (imię, nazwisko matki w szpitalu położniczym; imię i nazwisko dziecka w innym szpitalu; data, godzina odciągnięcia), zgodnie z procedurami obowiązującymi w szpitalu
- porcje mleka z kolejnych odciągnięć w ciągu 24 h możesz łączyć, oznacz na pojemniku godzinę uzyskania pierwszej porcji

Postępowanie po ściągnięciu mleka i nakarmieniu dziecka

- blat, moduł laktatora i wyłącznik zasilania zdezynfekuj chusteczką z płynem dezynfekującym (wg w/w procedur obowiązujących w szpitalu)
- elementy laktatora, które miały kontakt z piersią/mlekiem (lejki, zawory, butelki itd.), umyj ręcznie w ciepłej wodzie z detergentem, użyj pojemnika z pokrywką, nie kładź elementów bezpośrednio w umywalce, zlewie, na ociekaczu
- jeśli sama karmiłaś dziecko, to wykonaj to samo z akcesoriami do karmienia
- osusz wszystko na papierowym ręczniku (w twoim pojemniku lub na jego pokrywce)
- przed kolejnym użyciem przeprowadź dezynfekcję termiczną elementów laktatora i akcesoriów do karmienia (wg procedur obowiązujących w szpitalu i wytycznych producenta):
 - 5–10 min w wodzie o temp. 90–100°C w twoim pojemniku
 - w specjalnej torebce do dezynfekcji termicznej w kuchence mikrofalowej
 - nie dezynfekuj tych elementów środkami chemicznymi
- elementy laktatora i akcesoria do karmienia przechowuj w czystym, dużym, zamykanym pojemniku lub w torebce używanej do dezynfekcji podpisanej Twoim imieniem i nazwiskiem
- jeśli masz infekcję, która przenosi się drogą kropelkową np. przeziębienie, grypa, Covid-19, wszystkie powyższe czynności wykonuj w maseczce
- zawsze możesz poprosić personel o pomoc w prawidłowym wykonaniu w/w procedur

Na podstawie:

1. Karmienie piersią w dobie pandemii COVID-19. Wytyczne Centrum Nauki o Laktacji. Med Prakt Pediatría maj–czerwiec 2020;3(129).
2. Komunikat w sprawie zapewnienia każdemu dziecku dostępu do mleka matki biologicznej. 1.02.2022 Centrum Nauki o Laktacji https://cnol.kobiety.med.pl/wp-content/uploads/2022/02/Komunikat-w-spr-zapewnienia-MBM_2022.pdf
3. Stellwagen, Lisa M., et al. Pooling expressed breastmilk to provide a consistent feeding composition for premature infants. Breastfeeding Medicine 8.2 (2013): 205-209.
4. Haiden, N., et al. Comparison of bacterial counts in expressed breast milk following standard or strict infection control regimens in neonatal intensive care units: compliance of mothers does matter. Journal of Hospital Infection 92.3 (2016): 226-228.